

Zondagsschoolboekje

Titel: Het mooiste wat hij te geven had ...

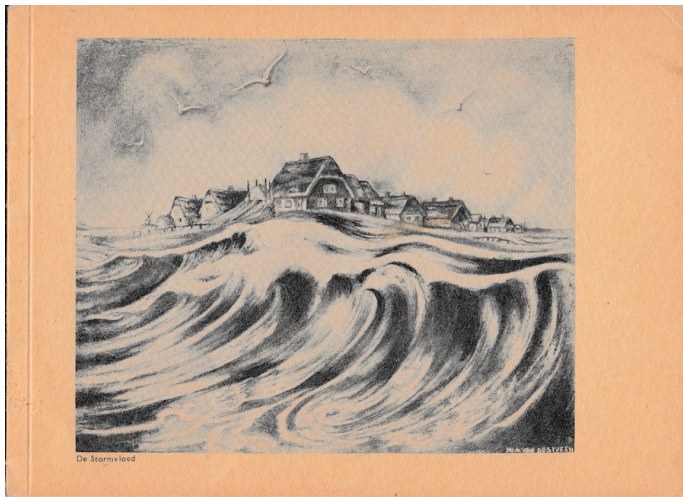
Auteur: Mia van Oostveen

Illustrator: Mia van Oostveen

Uitgever: Veenman, Wageningen

Druk: 1

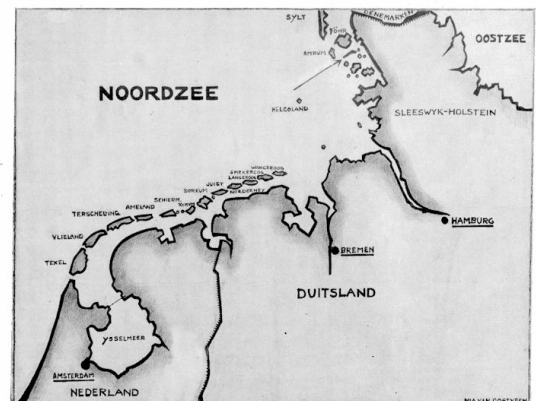
Jaar van uitgave: 1953

Het mooiste wat hij te geven had...

NAVERTELD EN GEILLUSTREERD
DOOR
MIA VAN OOSTVEEN

H. VEENMAN & ZONEN · WAGENINGEN

INLEIDING VOOR DE VERTELLER

„De Halligen” vormen een eilandengroep voor de kust van Sleeswijk-Holstein. De bewoners leven van veeteelt (schapen, koeien, paarden, varkens, geiten, kippen). De dieren vinden hun voedsel in het grasland, rondom de terpen, waarop de mensen wonen en aardappels, kool, wortels of prei verbouwen. Daar is ook de put met regenwater.

De avontuurlijke Halligebewoner monstert aan voor de grote vaart in Hamburg, Bremen of Kopenhagen; de thuisblijver vervoert zijn koopwaar naar de kust. Hij is boer of visser en verhandelt zeehondenvet, vis, barnsteen, hooi, schelpen, kaas en wol.

Deze mensen, die als verloren in de oceaan leven, worden bepaald bij hun strijd met de zee en het blote bestaan temidden daarvan. Valt er een schaap in de sloot, slepen de golven hooioppers mee, of verdrinkt er een kind, dan raakt hen dit meer dan wat er in de buitenwereld gebeurt. Zij zijn op elkaars steun en gewoonten aangewezen. Het zijn stoere zeelui, koppige zwijgers en uitbundige zangers bij de harmonica. De zon, die 's zomers alles fel belicht, omdat er geen boom is (behalve de vlierstruik) die schaduw geeft, leerde hen scherp zien en oordelen. De woeste wolkenstoeten, die in herfst en winter langs de horizon jagen, vervulden hen met stormachtige verlangens en ontembare zwerflust. Duizenden bloemen, vogels en schelpen vormden de motieven die in de barre winter, als de Wadden

3

tot een Poolzee verstarren, op kleding en huisraad worden overgebracht. Visnetten, boten en zeilen moeten hersteld en vernieuwd. De kinderen helpen bij alles mee, zij hebben de natuur als speelkamer, waar schelpen, jonge zeehonden, vogeleieren, veren en bloemen voor het grijpen liggen. Kerk, school en pastorie staan op een waart apart. De Lutherse predikant zorgt voor het welzijn van de geest, zijn vrouw beheert veelal het „medicijnmandje”, en de onderwijzer leert hoe men zijn verstand moet gebruiken.

De grote afhankelijkheid van de natuur deed de oorspronkelijke eilandbewoners geloven, dat zij op een wereldschip leefden. Van dit trotse vaartuig „Mannigfuald” was „Uald” kapitein. Zinnig bedacht, want „menigvoudig” is al wat ons omringt en „de Oude” of „Alvader” wist het te besturen; geholpen door zijn „matrozen” die zijn bevelen op aarde uitvoerden. Het wereldschip was zo groot, dat „Uald” het te paard af moest rijden, zoals ook de Halligebewoner zijn eiland wel in ogenschouw ging nemen. De masten ervan waren zo hoog, dat sommige matrozen er met wit haar en vergrijde baard weer uitkwamen. Zo heerde de zwerfende eilander soms na jaren zwalkens weer... Dat die zeelui hun wereldschip niet altijd baas konden was te begrijpen. Daarvoor waren ze ook maar gewone sterfelingen!

Zo heette het, dat de „Mannigfuald” eens door hun onhandigheid in het Kanaal vastraakte. Gelukkig wist „Uald” raad en liet het schip aan bakboord met zeep insmeren. Plotseling schoot het los, daarbij de kust van Engeland dusdanig met

4

wit schuim bespattend, dat dit land voorgoed de naam „Albion” kreeg. Voortstevend naar het Noorden, veroorzaakte het vaartuig overal overstromingen. Tenslotte moest alle ballast overboord gegooit worden om het niet te doen stranden...

Deze legende kan ten grondslag liggen aan dit verhaal, waarvan ik de herkomst niet meer heb kunnen vinden. Zulke sagen werden door het Christendom wel van een diepe betekenis vervuld. Dit neemt niet weg, dat het ook werkelijk kan zijn geschied, want in een van de Halligkerken dragen de meubelen alle het jaartal 1629. Toen hebben de bewoners van dit eiland, na een overstroming, ze uit de golven opgevisd.

Ook wij weten nu wat een overstroming is.

Ook wij begrijpen, dat naast het verloop der nuchtere feiten, elke gebeurtenis een diepere zin heeft, die we soms pas na jaren verstaan.

In ons verhaal is het aloude wereldschip „Mannigfuald”, met „Uald” als kapitein, vervangen door de schoener „Geloof, Hoop en Liefde”. De bestuurder daarvan gedraagt zich niet langer als iemand die zijn schip nauwelijks in bedwang weet te houden, het moeizaam voortloopt en alles overboord gooit als hij bang is te zullen stranden, maar als een man, die, om Christus' wil, zeer bewust dient en liefheeft. Dwars door stormen, gevaren en miskenning heen.

Daarom blijft dit verhaal waar, al verandert de vorm. Wij kunnen er wat aan hebben op onze levensreis. Goede aandacht en behouden vaart!

5

In de bocht van de Noordzee, ten zuiden van de grotere eilanden Föhr en Sylt liggen de „Halligen“, een tiental eilandjes die heel dikwijls overstromd worden, want er zijn geen duinen of dijken omheen.

De mensen die er wonen hebben daar iets anders op bedacht: zij bouwen hun boerderijen op heuvels die ze zelf maken. Zo'n heuvel heet een „warft“, wij zouden zeggen „terp“.

Midden in elke heuvel is een vijvertje, dat „feeting“ genoemd wordt omdat het drinkwater voor het vee bevat. Het is vooral het werk van de oudere mannen om dat water te putten, het in holle boomstammen te gieten die aan elkaar vastzitten en naar de veestal voeren. Zo krijgen de beesten vers water te drinken, want dat vijvertje staat in verbinding met een zoetwater-ader onder de grond. De huizen staan in een kring om de „feeting“ heen. Ze steunen en beschutten elkaar tegen wind en storm. De daken ervan zijn hoog, de muren zo laag, dat je overal met je hand bij het dak kunt komen en alleen maar een keukenstoel nodig hebt om er op te klimmen.

Wanneer dat nodig is? ... Nou, niet altijd gelukkig, maar wel als het zeeewater hoger en hoger stijgt om het eiland te overstromen. Dan is „Blanke Hans“, zoals de mensen de zee daar wel noemen omdat hij zo blank en glad als een spiegel kan zijn, niet zilver en blinkend van kleur meer, maar zo zwart als een donkere paardenhorde, die met vliegende manen over het land komt aandraven ... Dan zijn de golven niet meer te keren, wild schuimend bedekken ze eerst de wadden

7

Eb
(blz. 8)

om het eiland, razen dan over de velden en stijgen tegen de warften op.

Vlug halen de bewoners stoelen en tafels, klimmen op de daken en proberen zo hoog mogelijk een plaatsje op de nok te vinden. Daar wachten ze tot de zee terugtrekt en wie niet bijtijds met de anderen mee is gegaan, of te vlug naar beneden glijdt, verdrinkt. Zodra ze kunnen, varen de mensen met hun bootjes, die ook mee de hoogte in zijn gegaan, naar de andere warften om te zien of ze elkaar helpen kunnen. En als „Blanke Hans“ weer van het eiland aftrekt begint iedereen weer opnieuw. Er wordt schoongemaakt, gezaaid en geplant ...

Natuurlijk hebben de Halligebewoners véél liever, dat de zee blijft waar hij hoort; bij eb héél ver weg van de kust en bij vloed zacht kabbelend tegen de groene wallen van hun eiland, zo, dat ze er op kunnen gaan varen ... Maar zelfs dan blijft hij gevaarlijk.

Niet voor de mensen uit de streek, die hem zo langzamerhand wel kennen, maar wel voor de vreemde zeelui, die soms te dicht langs de kust varen. Die schepelingen kennen de zandbanken en ondiepe geulen van de Waddenzee niet, ze stranden en lijden schipbreuk.

Zo gebeurde het eens, jaren geleden, dat er vroeg in het voorjaar een onbekend schip op die kust voor dat eiland verging.

„Met man en muis!“ zeiden de Halligebewoners tegen elkaar, want ze hadden er geen levende ziel af zien komen en dat vonden ze wel prettig ook, want nu was alles wat er aan kwam drijven voor hén.

8

Ze waren dan ook allemaal aan het strand om te zien wat er te jatten viel en konden die keer heel wat naar huis slepen, want de schoener was in veel stukken gebroken. Balken, planken, vaten en kisten, van alles dreef er aan ...

Wie kon er op dit eenzame eiland precies nagaan waaruit de lading had bestaan?

En wie scheen er op te letten waarheen die verdween?

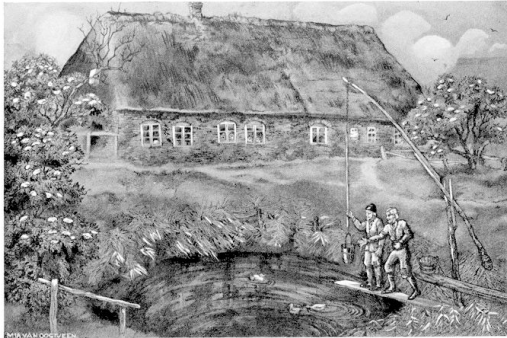
Hoogstens wist iemand te vertellen, dat boer Knudsen de voorplecht van het vergane schip had gevonden en die netjes had afgezaagd omdat de vergulde engelen, die erop uitgesneden waren, zo mooi in zijn huiskamer zouden staan ... Verder vroegen ze maar niet te veel, want iedereen had wel wat veroverd van de buit. Het was daar trouwens heel gewoon een of meer voorplechten van gezonken schepen als wandversiering aan de muren te hangen. Er werden een paar gissingen gemaakt hoe het schip wel geheten kon hebben, maar daarbij bleef het dan ook.

Niet lang daarna verscheen er een onbekende man op het eiland.

Dat gebeurde 's zomers wel meer, maar nu was het toch wel wat vroeg in het jaar. Hij was niet vlasblond zoals de Halligebewoners, had geen scherpe blauwe ogen, die elk stijpie aan de horizon konden onderscheiden, en was wel gespieerd maar niet zo slank en groot. Je kon zien, dat hij wel wat had meegemaakt, want zijn haar begon al grijs te worden en er waren scherpe trekken om zijn mond.

10

Nu is het de gewoonte op die eilanden, dat er op elke warft een bed klaar-

*De vreemdeling
helpt mee*
(blz. 12)

staat voor de gaande en komende man of vrouw. Je bent er dus altijd welkom, maar je moet er nooit ál te lang blijven . . . Weet je waarom niet?

Omdat die Halligmensen héél zeker weten, dat je het er niet zult uithouden. Zijzelf wél, want ze zijn er geboren en gewend aan de wilde zee, de grote eenzaamheid en de vrijheid bovenal, want ze kunnen er precies doen en laten wat ze willen. Dreunend klinkt hun lied boven de golfslag uit:

„Vrij is de visvangst!
Vrij is de jacht!
Vrij is het jatten!
Vrij is de nacht!
Vrij is de zee, de wilde zee,
En de Hornummer ree!”

In dat vrije leventje worden ze liever niet gestoord.

Ja, en nu kwam daar die vreemde man. Eerst een week, dat ging. Maar toen werd het twee weken, een maand en nóg langer . . .

Niemand durfde tegen hem zeggen, dat het nu wel genoeg was.

Hij deed niets wat hen hinderde en hielp dadelijk bij alles mee. Zo iemand was altijd wel te gebruiken natuurlijk . . . maar toch wilden ze hem liever kwijt.

Zou het komen omdat ze zich afvroegen of hij niet de kapitein van het schip was, dat voor hun kust te gronde was gegaan en waarvan ze allemaal iets in huis hadden?

12

*De vreemdeling
met de kinderen*
(blz. 14)

Wat moest die man wel denken als hij bij boer Knudsen na het hooien aan tafel zat en daar aan de muur de gouden engelen van zijn eigen schip zag hangen? En wat ging er in hem om als boer Detlevsen hem schragen liet maken van de aangespoelde balken van zijn versplinterde schoener?

Bij visser Lorentzen, waar de vreemdeling een kamertje naast de geitenstal had gekregen, zat het hele gezin 's avonds bij de lamp met heldere olie die in een vaatje uit zee was opgevist. Zo kon je wel doorgaan . . .

Maar de vreemde gast zei niets. Hij sprak trouwens weinig en deed des te meer. Hij hielp de oude mannen water putten, stapelde mestkoecken voor de vierkante kachels, repareerde wagens, boten en keukengerel.

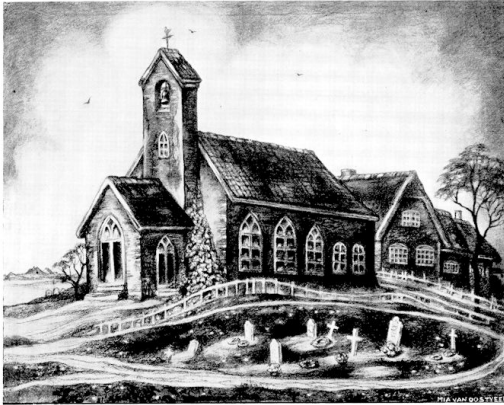
Maar het liefste maakte hij speelgoed voor de kinderen, omdat er op dat eiland geen winkels waren waar je zoiets kon kopen. Hij maakte scheepjes van oude klompen, poppenbedjes van lege kistjes, bloemen van schelpen en weet ik wat al meer . . .

Nergens drong hij zich op en tóch lette iedereen op hem.

Met hun lange verrekijkers, die ze daar altijd in de keuken klaar hebben liggen, keken ze de vreemdeling na als hij 's morgens vroeg opstond om verder op het eiland te gaan hooien, of de paarden van boer Knudsen liet draven in het gareel zodat ze 's Zondags niet te kopschuw zouden zijn om hem naar de kerk te rijden.

Het liefst zouden ze dwars door hem heen gekeken hebben om te weten wie hij toch was en wat hij van hen dacht. Maar dat konden ze niet!

14

De kerk,
die te klein is
(blz. 16)

Soms, als er een kind stout was, zei de moeder: „Pas op! Als je niet zoet bent ga ik Zwarte Jens halen!” Daar bedoelde ze de vreemdeling mee, want die naam hadden ze hem, nu hij tóch bij hen woonde, gegeven.

Dit betekende niet, dat ze werkelijk dachten, dat hij het kind zou straffen of dat hij donker uit zijn ogen keek, maar toch wél, dat ze vonden dat hij anders was dan zichzelf en er iets van hem uitging wat je niet verklaren kon. Het maakte, dat je niet zo maar alles durfde zeggen en doen wat je wou ...

Toen de drukke zomertijd op het land voorbij was en de mensen weer wat meer gelegenheid kregen om met elkaar te praten, kwam ook het plan waarmee ze al lang rondliepen weer boven.

Hun kerkje, dat naast de pastorie en het schoolgebouw op een heuvel apart lag, moest vergroot worden.

„Het gaat ons allemaal nogal goed,” zei er een op de avond toen ze bij elkaar gekomen waren om de zaak te bespreken. „Blanke Hans” heeft ons in geen jaren lastig gevallen, we kunnen allemaal wel wat missen ...”

„Vóór de winter kan het gebouwteje weer onder de kap zijn. Het binnenste moet in October en November afgewerkt worden en wat de banken en gordijnen betreft die kunnen we best zelf maken in de lange avonden vóór Kerstmis ...”

16

„Dan is alles met Kerstmis net klaar en kan de kerk feestelijk ingewijd worden!” riep een derde vrolijk.

„Alles best,” vond een vierde, „maar waar wil je dat allemaal van doen?”

„Laat boer Knudsen maar eens voor de dag komen met de engelen die hij van de voorplecht van het gestrande schip heeft gezaagd!” lachte iemand. „Dan hebben we vast een gebeeldhouwde preekstoel!”

„En boer Detlevsen met de eikenhouten kisten die hij zo netjes onder zijn hooiberg heeft verstopt toen ze aandreven. Mooi voor een altaar!” riep een ander.

„Kom jij dan tevoorschijn met je koperen kronen?” spotte een jonge schipper.

„Die heb ik niet gejut, die heeft mijn broer van de grote vaart uit Kopenhagen meegebracht!” schreeuwde zijn overbuur ineens kwaad terug, terwijl hij met zijn vuist op tafel sloeg, dat het dreunde.

„Kom mannen, laten we er niet over vechten, maar 't er liever over eens zijn, dat onze kerk een pronkstuk moet worden ... Morgen spreken we er met de dominee over en als die 't ermee eens is wordt de kerk met Kerstmis ingewijd ...”

Natuurlijk had de dominee er niets tegen, temeer omdat hij de fundamenten al had laten uitgraven en een bouwmeester had besteld. Zijn gemeente was immers „van goeden wille”? Wat kon hij meer verlangen?

Een tiental van de beste schippers voeren al gauw met hun bootjes heen en weer om stenen, cement en balken van de vaste wal te halen en Zwarte Jens hielp als altijd mee bij het laden en lossen ervan.

17

Nauwelijks was er weer een lading binnen of er ontstond een ware wedloop wie hem het eerst bij de kerk had afgeleverd.

„Wat geef jij Jens?” vroeg een van de mannen onder het sjouwen plotseling lachend en hijgend, terwijl hij een zware stut dreigend in zijn armen balanceerde.

„Het mooiste wat ik te geven heb,” zei Zwarte Jens doodbedwaard en dat vonden de anderen méér dan grappig, omdat hij volgens hun beste weten niets bezat dan zijn door zeewater verbleekte pluimje. Een daverend gelach steeg op ...

Toen draafde iedereen weer verder om geen tijd te verliezen.

Op de kerkwarft werd juist een mandje aan een paal omhoog gehesen ten teken dat er weer een volgend schip op uitvaren stond.

Thuis waren de vrouwen ijverig aan het weven geslagen. Schapenwol werd door de meisjes rood, geel en blauw geverfd. Kinderen zochten langs het strand naar schelpen en stukken barnsteen, om er kettingen en sieraden van te maken, die aan de kust tegen goed geld verkocht werden. Daarvoor kreeg men glas voor kerkruiten. Niemand lette 's avonds, als iedereen moe thuiskwam, in het bijzonder op de vreemdeling, die als altijd meehielp. Wol opwinden, barnsteen slijpen en draden ontwarren voor de vrouwen, spijkers rechtslaan en beitels scherpen voor de mannen.

Moeder Nomi van de Bandixwarft weefde met een aantal meisjes zware gordijnen en vader Hinrichsen timmerde kozijnen met een groep jongens. Het werd een soort wedstrijd om te weten wie wel het mooiste tevoorschijn zou toveren.

18

„Wat geef jij,
Zwarte Jens?”
(blz. 18)

„Het heet, dat boer Knudsen een hele preekstoel in hout laat uitsnijden!” wist een van de meisjes te vertellen op een avond, dat ze met een stuk of wat vriendinnen in een boerderij zat te spinnen, terwijl de jongens toekeken...

„En boer Detlevsen heeft een zwaar houten drieluik naar de kust gestuurd om te laten beschilderen!” zei het meisje dat bij hem diende.

„Wie heeft gezien wat Zwarte Jens maakt?” gooide een van de jongens er plotseling tussen.

Even zei er niemand wat, maar toen werden er de gekste dingen bedacht en iedereen schaterde het uit, totdat er één opstond en zei: „Ik ga zelf kijken!...”

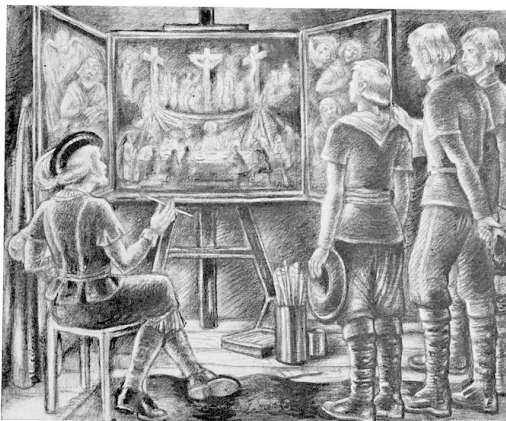
„Dan ga ik mee!” riep zijn vriend en diezelfde avond nog gingen zij op weg naar de warft waar Zwarte Jens woonde.

Het was helemaal aan het andere eind van het eiland en al vrij laat toen ze er aankwamen.

Maar het raam van zijn kamertje, naast de stal, was toch nog verlicht.

„Zie je wel, dat hij iets in zijn schild voert?” fluisterde de jongste tegen zijn kameraad. Die legde vlug zijn vinger tegen zijn lippen en wenkte: „Stil!” Op hun tenen slopen ze nader, maar zien konden ze niets.

20 Met zijn rug naar het venster zat Zwarte Jens gebogen over iets, dat hij om en om scheen te draaien. Een wankel kaarsje, gestoken in de hals van een lege fles

Schilderij
voor de kerk
(blz. 22)

verlichtte de tafel vóór hem. Die tafel lag vol met ijzerdraadjes, stukjes kurk, spijkertjes en spaanders.

„Het lijkt wel de afval van ons hele eiland!” grinnikten de vrienden tegen elkaar. „Moet je zien, dáár staat een potje verf van de pas geschilderde kozijnen en die houtschillers zijn van het geschaafde drieluik...”

„Och wat,” zei de oudste, terwijl hij zijn schouders ophaalde en langs de heling weer naar beneden gleed, „hij repareert oude rommel van anderen, zoals altijd! Dat hadden we wel kunnen weten...”

„Dáár ben ik nog zo zeker niet van,” zei de jongste. „Daar zou hij niet zo laat voor ophijven, want hij moet ’s morgens vroeg bij de hand zijn.” En hij voegde er bij: „Zag je dat vlaggetje niet liggen met dat gouden ankertje er op? Vast iets bijzonders hoor!”

„Speelgoed voor de kinderen van zijn baas,” meende de oudste. „Jens is dol op ze...”

Nee, veel nieuws konden de twee vrienden bij hun terugkomst niet aan de spinnende meisjes vertellen. Die luisterden ook veel liever naar een jongen die juist van de vaste wal kwam en daar gezien had hoe mooi het drieluik van boer Detlevsen wel werd.

22 „Ik werd met mijn vader en mijn oom bij die schilder binnengelaten,” vertelde hij opgetogen, „en daar zagen we het hele gevaarte tegen de muur staan. Zo hoog, zo breed en zo zwaar als ik hier voor jullie sta. Net écht, met apostelen

*De kerk
van binnen*
(blz. 24)

aan weerskanten in lange kleren. Ze droegen witte haarden en golvende haren..."
Iedereen zette zijn ogen wijd open bij dit verhaal en niemand had oren voor iets anders of dacht nog aan het geschenk van Zwarte Jens.

Zo werd de spanning steeds groter en naderde de dag meer en meer waarop iedereen zijn werk aan de dominee zou komen brengen.

Die had het maar het beste gevonden als dit veertien dagen vóór Kerstmis gebeuren zou, omdat hij dan de tijd had alles te bekijken en met overleg in de vergrote kerk te zetten. Zo heel makkelijk zou dat niet gaan, besefte hij nu. Alles moest immers tot zijn recht komen? ... Anders zou je wat horen!

De krans met linten had allang van het dak gewapperd, men was al met het binnenwerk klaar. Nu de kerkmeubels nog!

Daar moesten zijn vrouw en de ouderlingen wel bij helpen. Die wisten dadelijk raad met al de mooie dingen die er gestuurd of gebracht werden. Het ene was al een grotere verrassing dan het andere. Prachtige blauwwoollen gordijnen, een vuurrood altaarkleed, de uit hout gesneden preekstoel met verguldsel erop en het brede drieluik boven het altaar, dat glansde in kleuren van smaragdgroen, paars, karmozijnrood en goudgeel.¹⁾

Wie zo nu en dan eens even om het hoekje van de kerkdeur mocht kijken sloeg zijn handen van verbazing in elkaar. Wat zou dat een Kerstfeest worden!

"Zie je wel, dat Zwarte Jens niets gegeven heeft?" zei de oudste van de twee vrienden, die 's avonds bij hem waren gaan gluren, tegen zijn kameraad.

24

¹⁾ De Halligbewoners zijn Luthers.

*In een witglazen fles
lag een driemaster
voor anker*
(blz. 26)

"Waar zou hij het spul ook vandaan halen, hij heeft immers niets?"

"Wacht maar, het is nog geen Kerstavond," antwoordde de jongste. "Ik heb al door het gevoel, dat hier nog iets mist, maar wat kan ik niet zeggen..."

En hij kreeg gelijk. Drie dagen voordat de kerk opnieuw ingewijd zou worden klopte er 's avonds laat iemand aan de pastorie deur.

"Gunst, Zwarte Jens!" ontviel de dominee, toen hij hem in het licht van de ganglantaarn herkende. "Hoe is 't ermee?" vroeg hij er gauw achteraan, omdat hij ineens bedacht dat hij de vreemdeling, die nu al zo'n tijd op het eiland woonde, door alle drukte vergeten had op te zoeken.

"Dank u dominee, heel goed. Ik kom iets voor de kerk brengen. Hier is het..." en Zwarte Jens legde een langwerpige pakje op tafel.

Nieuwsgierig kwam de domineesvrouw dichterbij en ging aan tafel zitten, terwijl haar man het papier eraf nam.

In een witglazen fles lag een driemaster voor anker.

"Geloof, Hoop en Liefde," stond er op de voorplecht. Ragfijne masten rezen boven het ranke scheepje op. Aan elk daarvan wapperde een vlaggetje. Het eerste droeg een kruis, het tweede een ankertje en het derde een gouden hartje in top.

"Een schip, dat ik goed gekend heb," legde Zwarte Jens uit.

Verbaasd en verrast keken de dominee en zijn vrouw elkaar aan. Ze wisten niet goed wat te zeggen. Waar had Zwarte Jens de tijd en het geduld vandaan gehaald om dit kunststuk te maken?

26

Een kunststuk? Nee... nu moesten zij toch even lachen, want dat was het niet. Zeker niet als je het vergeleek met het altaarstuk en de preekstoel... Eigenlijk hoorde het helemaal niet in een kerk thuis... Het was meer een pronkstuk om bovenop de tapkast in een kroeg te zetten, of in de gelagkamer van een herberg op te hangen.

Maar weigeren durfden zij het geschenk toch niet.

Dus kreeg Zwarte Jens een vriendelijk bedankje en trok weer door het donker naar zijn kamertje.

Intussen overlegde de dominee wat hem te doen stond.

Toen hij de fles aan zijn kerkeraad liet zien vonden de ouderlingen, dat dit wonderlijke geschenk geen plaats in „hun“ kerk mocht krijgen.

„Per slot van rekening staat die vreemdeling buiten ons eigenlijke leven als eilandbewoners en hoeven wij zijn bijdrage niet in ons Godshuis te dulden,” vonden zij.

Maar de domineesvrouw kwam voor hem op en wist wel raad.

„Niemand kan ontkennen, dat Jens altijd klaarstaat om anderen te helpen,” zei ze. „Het zou toch niet aardig zijn hem uit te schakelen, vooral nu het Kerstmis wordt. Wij hoeven die fles toch niet juist midden in de kerk te hangen?”

„Dat zou niet eens kunnen,” zei een ouderling, „want daar hangt de brik „Deukalion” al, die onze kapitein-in-ruste, mijn vriend Hansen, heeft gemaakt. Daar kom ik bestlist tegenop!”

27

Kerstmorgen
in de kerk
(blz. 28)

„Née, née,” suste de domineesvrouw, „dat willen we ook niet. Laten we het scheepje van Jens in een van de kozijnen hangen. Wie het mooi vindt kan er naar kijken en wie het niet bevalt, nou die ziet er langs, naar buiten...”

Zo kwam het, dat Zwarte Jens, toen hij op Kerstmorgen met de gemeente naar de nieuwe kerk ging, zijn fles in één van de kozijnen achterin het hoekje zag hangen, waar hij gewoonlijk plaats nam.

De zon scheen juist door de ramen naar binnen en het jongste kind van visser Lorentzen, dat naast hem zat, trok hem aan zijn mouw en fluisterde:

„Kijk Jens, jouw schip is het mooiste wat er in de hele kerk te zien is. Telkens als de deur opengaat schommelt het heen en weer. Net écht, op die blauwe golven met die wapperende vaantjes bovenaan!”

En het werd echt.

Véél echter dan de mensen in de kerk op dat ogenblik nog wisten.

Die avond betrof de lucht, er stak een sneeuwstorm op. Drie dagen lang huilde de wind over het eiland en kletterden hagel- en sneeuwbuien neer.

Daarna werd het even stil. Maar de storm was nog niet uitgewoed...

De nacht daarop trad Blanke Hans buiten zijn grenzen en overstroemde het land. Huizen, mensen, vee, alles sleepte hij mee. Ook de fraaie gloednieuwe kerk.

Wie kon redde zich nog in de wankele bootjes en kwam héél ver weg ergens op de kust van het vasteland terecht. We weten niet of Zwarte Jens erbij was en of veel anderen het er levend afbrachten. Dat weet God alleen...

28

Wij hebben alleen maar van een paar vissers gehoord, die daarna kwamen zoeken naar wat er van dat eiland overgebleven was. Want ja, ook die mensen moesten leven van wat de zee hun gaf en ze hoopten nog iets te vinden dat ze zelf gebruiken konden...

Toen ze daar zo rondlobberden zei de een tegen de ander: „Niets van over, óók van die mooie kerk niet...”

„Maar dáár drijft toch nog wat,” zei zijn metgezel, terwijl hij wees naar een blinkend stipje op de langzaam verstillende golven.

„Een fles met een scheepje er in!” riep de eerste. „Geloof, Hoop en Liefde” heet het, kijk maar!” wees hij, nadat ze hem opgevist hadden.

Ze keken elkaar aan en wisten, net als eenmaal de dominee, niet wat te zeggen. Incens beseften zij dat dit het scheepje van Zwarte Jens moest zijn, de man die alles op hun kust verloren had. Hij was dus heus de kapitein van het vergane schip geweest, waarvan iedereen alles gebruikt had!

Nooit had hij hen iets verweten, maar hen allen gediend met wat zij hem hadden gelaten...

Dat was bedroefd weinig geweest, niets dan wat afval en spaanders.

En van die afval had hij het mooiste gemaakt wat hij hen geven kon: Het schip in de fles. Zijn eigen verloren schip, het mooiste wat hij bezat op de wereld. Dat had hij met Kerstmis aan God en de mensen willen geven.

En God had het gezien.

30

*Na de overstroming
vinden vissers
de fles*
(blz. 28)

„Dat was het enige wat Hij de moeite waard vond om te blijven bestaan,” zei de oudste visser peinzend. „Misschien wel omdat God óók met Kerstmis het liefste en mooiste gegeven heeft wat Hij bezat, Zijn Zoon Jezus Christus... Die is eigenlijk de Kapitein van ons zinkende Levenschip...”

„En we hebben Hém ook niet veel gegund of gelaten, niets dan onze afval,” begreep de jongste ineens.

„Maar tóch heeft hij ons gediend, gelukkig gemaakt en een gloednieuw Schip willen geven, net als Zwarte Jens, naar Zijn voorbeeld, op dit eiland heeft gedaan...” fluisterde de oude visser hem toe.

Kleinbeeld-opnamen en lichtbeelden van alle illustraties behorende bij dit verhaal zijn verkrijgbaar: Oranjelaan 3, Bussum

